

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu istungi protokoll

15.04.2026

Istungist võtsid osa hindamisnõukogu liikmed Ivar Annus, Peeter Burk (Teams), Katrin Jõgar, Maaja-Katrin Kerem, Mihhail Kirejev, Laivi Laidroo, Enlil Sonn (Teams), Eneken Titov, Krista Tuulik. Puudusid nõukogu liikmed Martin Argus, Anneli Porri, Priit Reiska, Hanna Britt Soots.

Istungist võtsid osa ka HAKA töötajad Heli Mattisen, Liia Lauri, Kaija Kumpas-Lenk ja Aleksandra Dolgopolova. Istungit juhatas Peeter Burk. Protokollis hindamisnõukogu sekretär Hillar Bauman.

Istung toimus 15.04.2026. aastal Tallinnas, Tammsaare tee 47. Istung algas kell 14.00 ja lõppes kell 16.30.

Päevakord

1. Eesti Lennuakadeemia institutsionaalse akrediteerimise järgse tegevuskava tagasisidestamine
2. Arutelu: institutsionaalse akrediteerimise juhendi muudatuste kavatsus
3. Hindamisnõukogu rollist vaiete menetlemisel
4. Informatsioon kvaliteediakadeemia tegevustest
5. Informatsioon peatsest Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste (ESG) uusversioonist. Ülevaade peamistest muudatustest
6. Informatsioon arengutest Euroopa kraadi ja kraadimärgise juurutamisel

1. Eesti Lennuakadeemia institutsionaalse akrediteerimise järgse tegevuskava tagasisidestamine

Nõukogu liikmed arutasid Eesti Lennuakadeemia poolt esitatud tegevuskava. Nõukogu liikmed märkisid, et tegevuskava on väga üldsõnaline ning kohati on keeruline aru saada, milliseid konkreetseid eesmärke on akadeemia endale seadnud ja kuivõrd senised tegevused ja tulemused vastavad institutsionaalse akrediteerimise otsuses toodud ootustele. Positiivse näitena tõi nõukogu välja tegevuskavas välja toodud tegevused ja tulemused kvaliteedikultuuri standardi osas. Nõukogu märkis ka, et paljud tegevused on seotud akadeemia uue arengukava ettevalmistamisega, mis peaks saama kinnitatud selle aasta esimesel poolaastal. Arvestades seda otsustas nõukogu paluda esitada Eesti Lennuakadeemial tegevuskava uuesti hiljemalt 1.10.2026. Tegevuskava peaks sisaldama selget infot selle kohta, milliseid mõõdetavaid eesmärke ja tulemusnäitajaid on akadeemia parendusvaldkondade lõikes endale seadnud ja selgeid viiteid tõenditele läbiviidud ja kavandatud tegevuste kohta.

2. Arutelu: institutsionaalse akrediteerimise juhendi muudatuste kavatsus

HAKA muudatusettepanekute kavatsust tutvustasid Aleksandra Dolgoplova ja Heli Mattisen. Nad selgitasid ka, et kui nõukogu leiab, et muudatusettepanekuid võiks edasi kõrgkoolidega arutada, siis seda ka tehakse.

HAKA on algatanud juhendi „Kõrgkooli institutsionaalse akrediteerimise nõuded ja korraldus“ muutmise seoses vajadusega täpsustada ja korrigeerida institutsionaalses akrediteerimises kasutatavate tõendite loendit, eelkõige kohustuslike riigi tasandil kogutavate andmete osas.

Kehtiva juhendi kohaselt tugineb kõrgkooli eneseanalüüs muu hulgas nii keskselt kogutavatel andmetel (HTM, Statistikaamet jt) kui ka kõrgkooli enda kogutavatel andmetel. Samuti eeldab juhend, et keskselt kogutavad andmed on avalikult kättesaadavad (p. 13). Praktikas on siiski selgunud, et kõigi riiklikult kogutavate andmete kättesaadavus ei ole piisav või ei ole detailandmete väljastamine võimalik. Sellest tulenevalt on vajalik osa tõendeid ümber paigutada ning täpsustada, milliseid andmeid on otstarbekam koguda kõrgkoolidel endil.

Muudatused puudutavad juhendi lisa „Institutsionaalse akrediteerimise hindamisvaldkonnad, kvaliteedikriteeriumid ja suunised“. Oluline on rõhutada, et kvaliteedikriteeriume ei muudeta. Muudatuste eesmärk on viia juhend paremini kooskõlla tegelikult kättesaadavate andmetega ning võimaldada eneseanalüüsi sidumist nendega.

Järgneval arutelul keskenduti peamiselt sellele, kas ja kuidas peaksid kõrgkoolid vilistlaste kohta andmeid koguma, asendamaks Eurograduate uuringut, kuna vajalike detailandmete väljastamine riigi poolt ei ole võimalik.

Vilistlaste käekäigu kohta andmete kogumist päris ära jätta ei saa, kuna iga kõrgkooli jaoks peaks see olema oluline info ja seda nõuavad ka Euroopa standardid ja suunised (ESG). Nõukogu liikmed jõudsid üheskoos järeldusele, et nende andmete kogumise võimaluste osas tuleks jääda paindlikuks ega nõuda kõrgkoolilt Eurograduate uuringuga sarnase uuringu läbiviimist.

Heli Mattisen tutvustas nõukogu liikmetele ka põhimõttelisemat laadi muudatusettepanekut. Nimelt sisaldab institutsionaalse akrediteerimise juhend kohustuslike kvaliteedikriteeriumite kõrval ka mittekohustuslike suuniseid ning tõendeid, mis jagunevad kohustuslikeks ja mittekohustuslikeks. Mõningane vastuolu tekib sellest, et osa kohustuslikest tõenditest on otseselt seotud mittekohustuslike suunistega. See võib tekitada kõrgkoolides segadust, kuna tõendite loetelu on väga pikk ja arvatakse, et iga tõendi osas tuleks ennast analüüsida (selle asemel, et analüüsida kriteeriumile vastavust). Seetõttu palus HAKA juhataja nõukogu hinnangut selle kohta, kas võiks lõpetada kohustuslike ja mittekohustuslike tõendite eristamise ja jätta juhendisse lihtsalt loetelu võimalikest tõenditest. See seab suurema vastutuse ja usalduse kõrgkoolidele, et nad kasutavad oma kvaliteedikriteeriumitele vastavuse tõendamiseks neid kriteeriume, mis on nende hinnangul kõige vajalikumad ja sobilikumad.

Järgnenud arutelul tõid nõukogu liikmed ettepaneku kohta välja nii poolt- kui vastuargumente.

Pooltargumentidena toodi välja:

- Kvaliteedikultuur Eesti kõrgkoolides on arenenud ja võiks kõrgkoole usaldada;
- Võimalike tõendite ühtne loetelu oleks selgem ja loogilisem, jättes kõrgkoolidele suurema vabaduse;

- Ka muudes (sh väljaspool haridussüsteemi) valdkondades on tavapärane, et asutus valib ise asjakohased tõendid.

Vastuargumentidena toodi välja:

- Võib tuua kaasa eneseanalüüsi aruande kvaliteedi languse;
- Võib kaasa tuua selle, et kõrgkool valib ainult selliseid tõendeid, mis näitavad teda heast küljest ning probleemsete valdkondade tõendid jäävad kõrvale;
- On oht, et kaob võrreldavus kõrgkoolide vahel;
- Ei pruugi olla hea toon kohe peale juhendi kinnitamist seda muutma hakata.

Arutelu kokkuvõtteks soovitas nõukogu jätkata HAKA-l konsultatsioone kõrgkoolidega juhendi muutmise osas.

3. Hindamisnõukogu rollist vaiete menetlemisel

Heli Mattisen andis ülevaate HAKA ülesest vaiete menetlemise korrast ja nõukogu rollist vaiete menetlemisel. Nõukogu liikmed juhtisid tähelepanu sellele, et vaiete menetlemise korras peaks olema ka viited kõigi hindamisnõukogude ja nende vaidekomisjonide moodustamise korra dokumentidele.

Hindamisnõukogu kooskõlastas dokumendi „HAKA vaiete menetlemise korraldus“.

4. Informatsioon kvaliteediakadeemia tegevustest

Ülevaate, mh KVARA projektist, andis Kaija Kumpas-Lenk. 2026. a kvaliteediakadeemia tegevused on erinevatel suundadel: tipp- ja valdkondlikele juhtidele; protsesside juhtidele (uute õppekavade loomine ja parimatest praktikatest õppimine); õppekavajuhtidele. Plaanis on erinevad õpisündmused. HAKA kohtumistel kõrgkoolide juhtidega arutatakse ka kuidas tagada kvaliteediakadeemia tegevuste jätkusuutlikkus pärast seda, kui KVARA projekt lõppeb.

5. Informatsioon peatselt Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste (ESG) uusversioonist. Ülevaate peamistest muudatustest

Ülevaate kõigi kolme ESG osa peamistest muudatustest andis Heli Mattisen. Uus ESG on kavas kinnitada Euroopa kõrgharidusruumi haridusministrite poolt 2027.a. Mõned ESG muudatused ei ole meie jaoks uued, aga samas mõned nõuavad tõenäoliselt regulatsioonide täpsustamist. HAKA seisukoht on, et tegeleme Eesti regulatsioonide muudatustega siis, kui dokument on lõpliku kinnituse saanud.

6. Informatsioon arengutest Euroopa kraadi ja kraadimärgise juurutamisel

Informatsiooni jagas Liia Lauri. Teema on Euroopa Liidu tasandil selgelt kõrge prioriteediga. Juba 2026.a on plaanis alustada Euroopa kraadimärgise rakendamist ja hindamist ning 2029. a on

oodata otsust Euroopa kraadi kohta. Euroopa kraadimärgist on võimalik taotleda piiriülestele ühisõppekavadele. See ei asenda juba olemasolevaid hindamisi. Kriteeriumid jagunevad kahte plokki: Õppekava ja selle rakendamine ning Euroopa mõõde, väärtused ja prioriteedid. Hindamine paistab olevat selgelt vastavushindamise poole kaldu.

/digitaalselt allkirjastatud/

Peeter Burk

Kõrghariduse hindamisinõukogu esimees

/digitaalselt allkirjastatud/

Hillar Bauman

Kõrghariduse hindamisinõukogu sekretär

